

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดของอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือ ปัญหาและเจตคติในการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือโดยจำแนกตามกลุ่มคณะหลัก และประสบการณ์การทำงาน เพื่อเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดของอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต โดยมีวิธีการดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยรังสิต ทุกคณะ/ วิทยาลัย/ สถาบันที่มีหลักสูตรการเรียนการสอน จำนวน 23 คณะ 4 วิทยาลัย และ 2 สถาบัน ในปีการศึกษา 2553 มีจำนวนรวม 885 คน โดยแบ่งกลุ่มวิชาคณะได้ดังนี้

1. แพทยศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 282 คน
2. วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 180 คน
3. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 187 คน
4. เศรษฐกิจและธุรกิจ จำนวน 106 คน
5. ศิลปะและการออกแบบ จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยรังสิต จากวิทยาลัย/ คณะ/ สถาบันที่มีหลักสูตรการเรียนการสอน จำนวน 276 คน ซึ่งได้มาตามขั้นตอนต่อไปนี้

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยใช้สูตร ของยามานะ (Yamane, 1973, p. 125)

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มประชากร

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

$$\text{แทนค่า } n = \frac{885}{1 + 885(0.05)^2} = 276$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 276 คน

เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ได้หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มคณะวิชาและกลุ่มตัวอย่างของแต่ละคณะ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มคณะหลักใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) จนได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มคณะหลัก แล้วจึงใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากรายชื่ออาจารย์ จนได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะ ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

คณะ/หน่วยงาน	จำนวนอาจารย์	กลุ่มตัวอย่าง
1. กลุ่มคณะวิชาแพทยศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ	282	88
- คณะกายภาพบำบัด	14	5
- คณะทันตแพทยศาสตร์	23	7
- คณะทันตมาตรศาสตร์	10	3
- คณะเทคนิคการแพทย์	44	13
- คณะพยาบาลศาสตร์	33	10
- คณะแพทย์แผนตะวันออก	22	7
- คณะเภสัชศาสตร์	42	13
- คณะวิทยาศาสตร์	78	25

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คณะ/ หน่วยงาน	จำนวนอาจารย์	กลุ่มตัวอย่าง
- วิทยาลัยแพทยศาสตร์	16	5
2. กลุ่มคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี	180	56
- วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์	112	35
- คณะเทคโนโลยีชีวภาพ	11	4
- คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	52	16
- สถาบันการบิน	5	1
3. กลุ่มคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	187	58
- คณะนิติศาสตร์	12	4
- คณะนิเทศศาสตร์	48	15
3. กลุ่มคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ต่อ)		
- คณะศึกษาศาสตร์	10	3
- คณะศิลปศาสตร์	64	20
- วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม	18	6
- วิทยาลัยนานาชาติ	10	3
- สถาบันการทูตและการต่างประเทศ	25	7
4. กลุ่มคณะวิชาเศรษฐกิจและธุรกิจ	106	33
- คณะบัญชี	11	4
- คณะเศรษฐศาสตร์	27	9
- คณะอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการบริการ	10	3
- คณะบริหารธุรกิจ	47	14
- วิทยาลัยบริหารธุรกิจและรัฐกิจ	11	3
5. กลุ่มคณะวิชาศิลปะและการออกแบบ	130	41
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	40	13
- คณะศิลปะและการออกแบบ	55	17
- คณะดิจิทัลอาร์ต	12	4
- วิทยาลัยดนตรี	23	7

การสร้างเครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการคัดเลือกหนังสือ การมีส่วนร่วมและเจตคติต่อการคัดเลือกหนังสือเข้าห้องสมุดของอาจารย์ ตลอดจนกิจกรรมการคัดเลือกหนังสือ ปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือ

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือและเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

3. สร้างแบบสอบถามและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นส่งไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบต่อจากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในประเด็นความครอบคลุมของเนื้อหา ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ความสอดคล้องของข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ จำนวน 3 ท่าน มีรายชื่อดังนี้

4.1 นางสาวสุมนา วัชรสาร หัวหน้าฝ่ายบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4.2 นางสาวสิริพร วิธินันทกิจดี บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติงานด้านพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ กลุ่มภารกิจมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4.3 นางนฤมล บุญญานิตย์ บรรณารักษ์ 7 หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์และพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5. นำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Index Objective Congruency) และตั้งเกณฑ์ว่าถ้าค่า IOC เกิน 0.5 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้โดยสูตรที่ใช้ในการคำนวณคือ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน คำนวณความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการศึกษา

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัยรังสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.823 (ตารางที่ 61 ภาคผนวก ก) ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นส่วนที่ 2 = 0.802

ค่าความเชื่อมั่นส่วนที่ 3 = 0.883

ค่าความเชื่อมั่นส่วนที่ 4 = 0.687

ค่าความเชื่อมั่นส่วนที่ 5 = 0.879

7. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามขั้นสุดท้ายก่อนนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัยรังสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งเป็น 6 ส่วน

ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิต

ส่วนที่ 3 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิต

ส่วนที่ 4 เจตคติต่อการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิต

ส่วนที่ 5 ความต้องการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิต

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ต่อการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยรังสิตเป็นคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากหน่วยจัดการการเรียนการสอน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากเจ้าหน้าที่/เลขานุการจาก 23 คณะ 4 วิทยาลัย และ 2 สถาบัน ในการแจกแบบสอบถามแก่อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยรังสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ดำเนินการนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แจกแก่อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยรังสิตซึ่งเป็นกลุ่มประชากร จำนวนทั้งสิ้น 276 ชุด โดยเริ่มแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม - 3 ตุลาคม 2554 ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมารวม 216 ชุด คิดเป็นร้อยละ 78.26 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด เนื่องจากช่วงเวลาในการคืนแบบสอบถามอยู่ในช่วงของมหาอุทกภัย ปี 2554 ทำให้แบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับกลับมาจากบางคณะวิชาที่มีที่ตั้งอยู่ในบริเวณชั้น 1 ของทุกอาคารของมหาวิทยาลัยรังสิตได้สูญหายไปทำให้ไม่สามารถเก็บแบบสอบถามได้ครบจำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ สำหรับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน มีดังนี้

1. แบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าของความถี่และค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม ปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิต ได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยได้กำหนดการให้คะแนนของคำตอบออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด ให้คะแนน 5

มาก ให้คะแนน 4

ปานกลาง ให้คะแนน 3

น้อย ให้คะแนน 2

น้อยที่สุด ให้คะแนน 1

ในการแปลผล ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การพิจารณาคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 22 - 25) ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

3. แบบสอบถามส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิต ได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยกวดาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดค่าน้ำหนักการตอบข้อความทางบวกและทางลบดังนี้

ข้อความทางบวก

เห็นด้วยมากที่สุด	กำหนดค่าน้ำหนักให้	5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	กำหนดค่าน้ำหนักให้	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	กำหนดค่าน้ำหนักให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	กำหนดค่าน้ำหนักให้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	กำหนดค่าน้ำหนักให้	1 คะแนน

ข้อความทางลบ

เห็นด้วยมากที่สุด	กำหนดค่าน้ำหนักให้	1 คะแนน
เห็นด้วยมาก	กำหนดค่าน้ำหนักให้	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	กำหนดค่าน้ำหนักให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	กำหนดค่าน้ำหนักให้	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	กำหนดค่าน้ำหนักให้	5 คะแนน

ทั้งนี้คำถามในแบบสอบถามในส่วนของเจตคติในข้อ 9, 10, 11, 12, 13 และ 17 เป็น

ข้อความเชิงลบ ดังนั้นจึงมีการกลับค่าคะแนนข้อดังกล่าว

จากนั้นนำมาคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละข้อ การแปลผลค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีเจตคติ(เชิงบวก)มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีเจตคติ(เชิงบวก)มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีเจตคติ(เชิงบวก)ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีเจตคติ(เชิงบวก)น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีเจตคติ(เชิงบวก)น้อยที่สุด

4. แบบสอบถามส่วนที่ 6 เป็นข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยรังสิตซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดนำมาหาค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อความที่ได้รับ

5. การเปรียบเทียบปัญหาความต้องการมีส่วนร่วมคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดและเจตคติต่อการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุด จำแนกตามกลุ่มคณะ และประสบการณ์ทำงาน ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และสถิติทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD

6. การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเข้าสำนักหอสมุดของอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิตในส่วนเกณฑ์การหา กลุ่มคณะวิชา และกลุ่มประสบการณ์สอนที่สำนักหอสมุดควรจะดำเนินการประชาสัมพันธ์และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือให้มากขึ้นมีวิธีการดังนี้

6.1 กลุ่มคณะวิชาที่ต้องเน้นการประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้นได้มาจาก

6.1.1 ผลของค่าเฉลี่ยในภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือที่จำแนกตามกลุ่มคณะวิชา นำมาจัดลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยไปหาค่าเฉลี่ยมาก

6.1.2 ปัญหาในการมีส่วนร่วมจำแนกตามกลุ่มคณะวิชา นำมาจัดลำดับตามค่าเฉลี่ยปัญหาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย

6.1.3 นำลำดับที่ของแต่ละกลุ่มคณะวิชา ทั้งจากการมีส่วนร่วมและจากปัญหารวมกันแล้วหารครึ่งจะได้ค่าเฉลี่ยของเพื่อจะได้ลำดับของกลุ่มคณะวิชาที่ต้องเน้นการประชาสัมพันธ์

6.2 กลุ่มประสบการณ์สอนที่ต้องเน้นการประชาสัมพันธ์ ได้มาจาก

6.2.1 ผลของค่าเฉลี่ยในภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือที่จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์สอน แล้วนำมาจัดลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยไปหาค่าเฉลี่ยมาก

6.2.2 ปัญหาในการมีส่วนร่วมจำแนกตามกลุ่มประสบการณ์สอน นำมาจัดลำดับตามค่าเฉลี่ยปัญหาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย

6.2.3 นำลำดับของกลุ่มประสบการณ์สอนทั้งจากการมีส่วนร่วมและจากปัญหารวมกันแล้วหารครึ่งจะได้ค่าเฉลี่ยของลำดับเพื่อจะได้ลำดับของกลุ่มประสบการณ์สอนที่ต้องเน้นการประชาสัมพันธ์